

विज्ञान तंत्रज्ञान आणि प्रगती क्रमांक:-I

प्र.1) खालीलप्रश्नासाठी दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

१. कोणती वैज्ञानिक अभ्यासपद्धती मधील पहिली पायरी आहे?

अ) निरीक्षण	ब) विश्लेषण
क) सिद्धांत	ड) समस्या-सूत्रण

२. अवकाशातील ग्रह ताऱ्यांचा शास्त्रशुद्ध अभ्यास करणाऱ्या शास्त्रास काय म्हणतात?

अ) मानसशास्त्र	ब) तर्कशास्त्र
क) खगोलशास्त्र	ड) भूगोलशास्त्र

३. कोणत्या साली मानवाने चंद्रावर पहिले पाउल टाकले?

अ) २० जून १९६७	ब) १५ जून १९६८
क) २० जुलै १९६९	ड) १८ जून १९७०

४. पहिली विद्युत मोटार कोणी तयार केली?

अ) मायकेल फॅरडे	ब) व्होल्टा
क) एडीसन	ड) न्यूटन

५. भास्कराचार्यांनी कोणता ग्रंथ लिहला?

अ) संख्याशास्त्र	ब) लीलावती
क) आर्य सिद्धांत	ड) सिद्धांतशिरोमनी

६. भारतातील सर्वात जुने कोळसा क्षेत्र कोणते आहे?

अ) बोकारो	ब) रामगड
क) नानगल	ड) राणीगंज

७. गणितातील शून्याचा शोध कोणत्या संस्कृतीची जगाला देणगी मिळाली आहे?

अ) चीन	ब) ग्रीक
क) भारतीय	ड) रोमन

८. विमानाचा शोध कोणी लावला?

अ) राईट बंधू	ब) जेन्नर

- क) डार्विन
९. कणवादाची मांडणी कोणी केली आहे?
अ) भास्कराचार्य
क) कश्यप
- ड) डॉ साल्बम
ब) वराहमिहिर
ड) कपिल
१०. भारतीय हरित क्रांतीचे जनक कोण?
अ) एम. एस स्वामीनाथन
क) पंडीत जवाहरलाल नेहरू
- ब) लाल बहादूर शास्त्री
ड) डॉ. रंगनाथ
११. भारताने पहिला अणुचाचणी कोठे केली?
अ) तिरुअनंतपुरम
क) श्रीहरीकोट्टा
- ब) नानगल
ड) पोखरण
१२. रणगाडा विरोधी क्षेपणास्त्र कोणते?
अ) अग्नी
क) नाग
- ब) आकाश
ड) त्रिशूल
१३. डॉ. अब्दुल कलाम यांचा जन्म कोठे झाला?
अ) रामेश्वर
क) रांची
- ब) मुंबई
ड) कन्याकुमारी
१४. 'टाटाइन्स्टिट्यूटऑफ फंडामेंटल रिसर्च' चे पहिले संचालक कोण?
अ) डॉ रमण
क) डॉ. होमी भाभा
- ब) जमशेदजी टाटा
ड) डॉ. अब्दुल कलाम
१५. आईनस्टाईनने कोणता महान सिद्धांत मांडला?
अ) परमाणु
क) सापेक्षतावाद
- ब) उत्क्रांतिवाद
ड) यापैकी नाही
१६. थॉमस एडीसन ने कोणता शोध लावला?
अ) टेलीफोन
क) फोनोग्राफी
- ब) सोनोग्राफी
ड) शिलाई यंत्र
१७. खालीलपैकी कोणता अपारंपारिक उर्जा स्रोत आहे?
अ) कोळसा
ब) खनिज तेल

क) परंपरानिष्ठ ड) धर्मनिष्ठ

२७. वैज्ञानिक अभ्यासपद्धतीमध्ये प्रयोग हि कितवी पायरी आहे?

अ) तिसरी ब) पहिली

क) चौथीड) दुसरी

२८. लोहचुंबकाविषयीचा लोकभ्रम कोणत्या शास्त्रज्ञाने दूर केला?

अ) न्यूटन ब) गॅलिलिओ

क) गिल्बर्ट ड) कोपर्निकस

२९. सूर्यमध्य सिद्धांत कोणी मांडला?

अ) कोपर्निकस ब) केप्लर

क) न्यूटन ड) गॅलिलिओ

३०. जगामध्ये सर्वात प्राचीन संस्कृती कोणती?

अ) सिंधू ब) चिनी

क) ग्रीक ड) इजिप्शीयन

३१. आइनस्टाइनने कोणता सिद्धांत मांडला?

अ) गुरुत्वकर्षण ब) सापेक्षवाद

क) गती ड) घनता

३२. डॉ. स्वामिनाथन यांचे संशोधन कोणत्या शास्त्राशी संबंधित आहे?

अ) खगोलशास्त्र ब) अवकाशयान

क) पदार्थविज्ञानड) कृषिशास्त्र

३३. विजेच्या बलाचा शोध कोणी लावला?

अ) मार्कोनी ब) न्यूटन

क) एडिसनड) गॅलिलिओ

३४. क्षेपणास्त्र निर्मितीचे जादूगार कोणाला म्हणतात?

अ) डॉ. रामन ब) डॉ. अब्दुल कलाम

क) न्यूटनड) एडिसन

३५. डॉ. भाभांच्या नेतृत्वाखाली केवळ भारतीय शास्त्रज्ञ व तंत्रज्ञांनी बांधलेली पहिली अणुभट्टी कोणती?

अ) सायरस ब) झर्लीना

क) अप्सरा ड) पौर्णिमा

३६.कोणत्या रक्तगटास वैश्विक रक्तग्रहीत असे म्हटले जाते?

अ) O ब) AB

क) B ड) A

३७ .एड्सचा विषाणू कशावर हल्ला करतो?

अ) रोगप्रतिकारक शक्ती ब) पांढऱ्या पेशी

क) मज्जासंस्था ड) रुधिराभिसरण

३८.तंबाखू अथवा सिगारेट मध्ये कोणता घटक असतो?

अ)टॅनिन ब) सायटोसीन

क) निकोटीन ड) बेंजीन

३९.कोणत्या पोषणद्रव्यांमुळे शरीराची झीज भरून निघते?

अ) प्रथिने ब) स्निग्ध पदार्थ

क) कर्बोदकेड) जीवनसत्त्वे

४०.कोणत्या जीवनसत्त्वाच्या अभावामुळे रातांधळेपणा येतो?

अ) क ब) अ

क) ड ड) ई

४१.कोणत्या जीवनसत्त्वाच्या अभावामुळे वांझपणा येतो?

अ) अ ब) c

क) ई ड) ड

४२.अपारंपारिक ऊर्जा स्रोत कोणता?

अ) खनिज तेल ब) पवन ऊर्जा

क) कोळसा ड) नैसर्गिक वायू

४३.सौरशक्ती कोणत्या प्रकारची साधनसंपत्ति आहे?

अ) पारंपारिकब) मर्यादित

क) अमर्यादित ड)अपुनर्निर्माणकारी

४४.भारताने पहिलं अनुस्फोट कोठे घडवला?

अ) नानगल ब) तुर्भे

क) पोखरण ड) श्रीहरीकोटा

४५.डॉक्टर होमी बाबा यांचा जन्म कोठे झाला?

अ) चेन्नई ब) मुंबई

क) पुणे ड) दिल्ली

४६.डॉ. कलाम यांनी बनवलेल्या हावर फ्रॉकचे टचे नाव काय?

अ) रोहिणी ब) जेट

क) बोईंग ड) नंदी

४७.देवास हे सौर ऊर्जा केंद्र कोणत्या राज्यात आहे?

अ) हरियाणा ब) दिल्ली

क) मध्य प्रदेश ड)राजस्थान

४८.बिट्टूसमिनस कोळसा प्रकारात कार्बनचे प्रमाण किती टक्के आहे?

अ) ९५ ब) ८०

क) ४० ड) ६०

४९.दिग्बोई हे खनिज तेल क्षेत्र कोणत्या राज्यात आहे?

अ) अरुणाचल प्रदेश ब)त्रिपुरा

क) मिझोराम ड) आसाम

५०.पवन ऊर्जा निर्मितीसाठी वाराचावेग किती पाहिजे?

अ) १५ कि.मी ब) १० कि.मी

क) ५कि.मी ड) १२ कि.मी

प्र. २) खालीलप्रश्नांचीसविस्तरउत्तरेलिहा.

१. वैज्ञानिक अभ्यास पद्धतीचे टप्पे सांगा?
२. अंधश्रद्धा म्हणजे काय? विज्ञान त्या कशा नाही करते ते स्पष्ट करा.
३. वैज्ञानिक दृष्टीकोन व समाज प्रगतीची चर्चा करा.
४. विज्ञान व तंत्रज्ञानाचा इतिहास स्पष्ट करा.
५. आइस्टाइनचा सापेक्षतावाद विशद करा.
६. एडिसनचे वैज्ञानिक कार्य विशद करा.

७. डॉ. होमी भाभा यांचे वैज्ञानिककार्य विशद करा.
८. हरित क्रांतीचे जनक डॉ. स्वामीनाथन यांचे कार्य विशद करा.
९. डॉ. ए पी जे अब्दुल कलाम यांचे कार्य विशद करा.
१०. साधनसंपत्तीचे वर्गीकरण सविस्तर स्पष्ट करा.
११. साधनसंपत्तीचे संवर्धन करण्यासाठी विविध उपाययोजनाची माहिती द्या.
१२. अपारंपारिक उर्जा स्त्रोत्राचे महत्व सांगा.
१३. भारतातील खनिज तेलाचे वितरण स्पष्ट करा.
१४. भारतातील दगडी कोळशाचे वितरण स्पष्ट करा.
१५. भारतातील कोळसा उद्योगातील प्रमुख समस्या सांगा .
१६. अपारंपारिकउर्जा स्त्रोत्राचे महत्व सांगा.
१७. विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाचा मानवी आरोग्यावरील प्रभाव थोडक्यात स्पष्ट करा.
१८. मानवी रक्त गटाचे प्रकार सांगा.
१९. एड्स म्हणजे काय? एड्स प्रसाराची कारणे थोडक्यात सांगा व एड्स प्रतिबंधक उपाय योजनासांगा.
२०. व्यसनाधीनतेची कारणे सांगा.
२१. स्वच्छ भारत अभियानाचे महत्व सांगा.

प्र. ३) टिपालिहा.

१. विज्ञानाची व्याख्या व त्याचा अर्थ सांगा.
२. तंत्रज्ञानची व्याख्या व त्याचा अर्थ सांगा.
३. प्रयोग आणि निरीक्षण.
४. विज्ञान आणि लोकभ्रम.
५. वैज्ञानिक दृष्टीकोन.
६. सापेक्षतावाद.
७. एडिसन चेवैज्ञानिक कार्य.
८. डॉ. होमी भाभा यांचे वैज्ञानिक कार्य.
९. डॉ. एपीजे अब्दुल कलाम यांचे कार्य.
१०. डॉ. स्वामीनाथन यांचे शेतीविषयी कार्य.
११. सौर ऊर्जा.
१२. वायु ऊर्जा.

१३. जलविद्युत .
१४. जैवऊर्जा .
१५. भूऔष्णिक ऊर्जा .
१६. कार्बन क्रेडीट.
१७. रक्तगट जुळण्याचे मानवी आरोग्याच्या दृष्टीने महत्त्व.
१८. एड्स प्रतिबंधक उपाय.
१९. व्यसनाधीनतेचे परिणाम.
२०. व्यसनाधीनतेवर उपाय योजना.
२१. स्वच्छ भारत अभियान.